

Tarkistus 1

Patricia Chagnon, Nicolaus Fest
ID-ryhmän puolesta

Mietintö**A9-0025/2024****Sophia in 't Veld**

Mietintö komission vuoden 2023 oikeusvaltiota koskevasta vuosikertomuksesta (2023/2113(INI))

Vaihtoehtoinen päätöslauselmaesitys (työjärjestyksen 181 artiklan 3 kohta) päätöslauselmaesitykselle, joka ei liity lainsäädäntöön, A9-0025/2024

Euroopan parlamentin päätöslauselma komission vuoden 2023 oikeusvaltiota koskevasta vuosikertomuksesta

Euroopan parlamentti,

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 ja 7 artiklan,
 - ottaa huomioon SEU-sopimuksen 5 artiklan ja erityisesti annetun toimivallan periaatteen, toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen, jotka rajoittavat EU:n toimivaltaa,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
 - ottaa huomioon valtiosopimus oikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
- A. ottaa huomioon, että unionin perustana olevia, jäsenvaltioille yhteisiä arvoja ovat esimerkiksi ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen;
- B. toteaa, että mikä tahansa selvä vaara, että jäsenvaltio loukkaa tai EU:n toimielimet loukkaavat vakavasti SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja, ei koske ainoastaan asianomaista jäsenvaltiota tai toimielintä vaan vaikuttaa myös muihin jäsenvaltioihin ja koko EU:hun, jäsenvaltioiden keskinäiseen ja niiden ja EU:n väliseen luottamukseen sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden ja kansalaisten perusoikeuksien perimmäiseen luonteeseen;
- C. ottaa huomioon, että SEU-sopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa todetaan, että ”toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi [...] riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita”;

- D. ottaa huomioon, että SEU-sopimuksen 7 artiklassa määritetään menettely rikkomusmenettelyn aloittamiseksi jäsenvaltiota vastaan, kun on olemassa selvä vaara, että yhteisiä arvoja loukataan EU:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla;
- E. ottaa huomioon, että kansainvälisenä järjestönä EU:ta sitoo edelleen kansainvälinen oikeus ja Euroopan unionin tuomioistuin, joka on perussopimukseen perustuva tuomioistuin, ja koska jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen, EU:ta sitovat edelleen yleissopimuksen tulkintasäännöt ja sen muut määräykset;
- F. ottaa huomioon, että ”oikeusvaltioperiaatteen” käsitteelle ei ole olemassa EU:n laajuista oikeudellista määritelmää; toteaa, että SEU-sopimuksen 7 artiklassa säädetyillä poliittisilla menettelyillä pyritään sitomaan jäsenvaltiot monoliittiseen ja keskusjohtoiseen näkemykseen unionin oikeudesta asettamalla unioni hierarkiassa jäsenvaltioiden yläpuolelle ja toisaalta syrjäyttämään vuosisatojen aikana kehittynyt perinteinen käsitys oikeusvaltioperiaatteesta, johon liittyy subjektiivinen arvojen ja periaatteiden kehys;
- G. ottaa huomioon, että EU:n toimielimet ovat jo useita vuosia käyttäneet keskustelua oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien kunnioittamisesta verukkeena kohdistaa tiettyihin jäsenvaltioihin poliittista painetta kehottamalla niitä muuttamaan kansalliseen toimivaltaan kuuluvia politiikkojaan, erityisesti käyttämällä SEU-sopimuksen 7 artiklaa poliittisen hyödyn saamiseksi;
- H. toteaa, että prosessia ei sovelleta tasapuolisesti, sillä on jäsenvaltioita, joissa noudatetaan institutionaalisia menettelyjä ja valtiollisia toimintatapoja, jotka ovat vastoin oikeusvaltioperiaatteen perinteistä tulkintaa, mikä herättää vakavaa huolta kertomuksen konseptista, menetelmistä ja lähteistä, sillä siinä näytetään sovellettavan kaksinaismoraalia suhtautumisessa Espanjaan, Unkariin ja Kreikkaan;
- I. toteaa, että oikeusvaltioasetusta¹ ei ole tarkoitettu suojaamaan oikeusvaltion periaatetta sinänsä vaan ainoastaan EU:n talousarviota ja että komission olisi sitä soveltaessaan noudatettava tiukasti menettelyllisiä vaatimuksia, joissa edellytetään muun muassa sen osoittamista, että mahdollisella rikkomisella on todellinen yhteys EU:n moitteettomaan varainhoitoon tai sen taloudellisiin etuihin kohdistuvaan vaikutukseen tai tällaisen vaikutuksen vakavaan vaaraan;
1. korostaa, että kullakin jäsenvaltiolla on oma kansallinen identiteettinsä ja valtiosääntöperinteensä, jotka ovat eurooppalaisten arvojen mukaisia ja joita on aina kohdeltava kunnioittavasti, puolueettomasti ja tasa-arvoperiaatetta kunnioittaen; korostaa, että oikeusvaltioperiaate on kaikille jäsenvaltioille perustavanlaatuinen arvo; ilmaisee huolensa siitä, että oikeusvaltion käsitteen väärinkäyttö poliittisiin tarkoituksiin heikentää jäsenvaltioiden välistä keskinäistä luottamusta ja vilpittömää yhteistyötä;
2. pitää myönteisenä, että oikeusvaltioperiaate on kaikille jäsenvaltioille perustavanlaatuinen periaate; kunnioittaa sitä, että jäsenvaltiot voivat tulkita

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16. joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 1).

oikeusvaltioperiaatteen yleistä käsitettä eri tavoin, koska niiden oikeudelliset perinteet ja oikeuskäytäntö ovat hyvin erilaisia;

3. pitää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä erityisen tärkeänä demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien edistämiseksi EU:ssa; kehottaa komissiota noudattamaan omia sääntöjään avoimuuden, korruption torjunnan ja oikeuden alalla sekä noudattamaan Euroopan oikeusasiamiehen suosituksia;
4. toteaa, että vaikka kaikkia jäsenvaltioita sanotaan valvottavan samalla tavalla, teorian ja käytännön välillä on huomattava kuilu;
5. ilmaisee huolensa siitä, että oikeusvaltioperiaatteen arviointia tehdään ilman jäsenvaltioiden sopimaa selkeää ja täsmällistä määritelmää;
6. katsoo, että unionin toistuva puuttuminen jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteisiin heikentää entisestään niiden itsenäisyyttä ja itsemääräämisoikeutta ja pakottaa ne yhden ja saman ideologian kannattajiksi; katsoo, että seuraamusmekanismien käyttäminen poliittisin perustein sellaisia jäsenvaltioita vastaan, jotka ovat eri mieltä tästä toimintatavasta, voi johtaa SEU-sopimuksen 2 artiklassa esitettyjen arvojen mielivaltaiseen soveltamiseen ja muodostaa järjestelmätason uhkan eurooppalaiselle yhteistyölle;
7. korostaa, että perussopimusten mukaan EU:n toimielimistä neuvostolla on toimivalta toteuttaa SEU-sopimuksen 7 artiklan mukainen menettely, ja sen on keskinäisen luottamuksen hengessä lykättävä päätöstään tarkastelun päättymiseen asti; toteaa kuitenkin, että neuvoston kykenemättömyys tehdä päätös merkityksellisestä etenemisestä tässä prosessissa vahingoittaa eurooppalaista yhteistyötä, ja kehottaa sitä saattamaan tämän menettelyn päätökseen sen sijaan, että se järjestäisi lisää kuulemisia;
8. sitoutuu soveltamaan näillä aloilla ja sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa samoja kriteerejä kuin aiemmissa asioissa koskevissa päätöslauselmissaan yhtä tiukasti kaikkiin jäsenvaltioihin ja EU:n toimielimiin ja pidättäytymään käyttämästä EU:n perussopimuksia poliittisen hyödyn saamiseksi;
9. kehottaa komissiota noudattamaan unionin lainsäädäntöä ja olemaan käyttämättä oikeusvaltioperiaatteen suojelemiseen muita välineitä kuin SEU-sopimuksen 7 artiklaa; muistuttaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuusjärjestelmästä annetun asetuksen erityisenä tarkoituksena on EU:n talousarvion suojaaminen;
10. painottaa, että kaikki jäsenvaltiot päättävät perussopimuksista nyt ja vastaisuudessakin;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, neuvostolle ja komissiolle.

Or. en

